

VAN DORP NAAR STAD

30 oktober 2012

Tjerd Kooij vertelt...

Wat was er toen Rijsenhout nog niet op de kaart stond?

De Openbare School nr. 7 was er. Op 2 februari 1866 vroegen Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Haarlemmermeer een hoofdonderwijzer. Zijn wedde was groot zeven-honderd gulden. Hij kreeg twintig procent van de schoolgelden, na aftrek van de kosten van schoolboeken en honderd gulden vergoeding per jaar voor het gemis van een vrije woning, zolang daarin niet door het Gemeentebestuur kon worden voorzien. De onderwijzerswoning was onlangs aanbesteed en zou omstreeks 1866 gereed zijn.

Je had het zwembad "De Blauwe Beugel". Ook had je de ijsclub met dezelfde naam, opgericht in 1929.

Ook was er een kerk. Dat was eigenlijk geen echte, maar een verbouwde garage met de naam Bethelkerk aan de Bennebroekerweg. Ook waren er twee reisverenigingen nl. O & O van de Bennebroekerweg en Crescendo van de Grote Poellaan.

Er waren heel veel kleine winkeliertjes en neringdoenden. Laten we beginnen bij het Fort. Het heet nu Aarbergerweg. Je had Freek Kaslander. Dat was een elektricien. Het was een schriel mannetje met een hoed en een brillette met jampotglazen. Kaslander stond wel voor zijn werk. Twee huizen verderop had je de kolenboer Gerrit Biesheuvel. Hij had zijn kolenopslag achter het huis. Zijn buurman was Leen Kaslander, de broer van Freek.

Als ik mijn ogen dicht doe zie ik dorsmachines gaskachels en veel oud ijzer. Er was ook nog een etalage, daar stond een fiets in en andere huishoudelijke artikelen. Een stukje verderop had je de groentewinkel van Guus Vreeken. Dat was voorheen de kruidenierswinkel van Langhout. Als we een stukje doorlopen komen we aan op nummer 532 bij timmerman Spaargaren. Dat was Kees de Roos. Als er ijs was werd er een bordje opgehangen met een schaats er op. Je kon je schaatsen daar laten slijpen. Naast de timmerman zat Middelkoop. Hij verkocht graan. Daar moest ik van moeder kippenvoer halen. Twee huizen verder had je timmerman Willem Ras. Naast Ras was de kruidenierswinkel van Pannekoek. Je had slagerij Bijleveld. Naast Bijleveld woonde Scheurwater. In de bus van Maarse en Kroon werd altijd omgeopen Halte Scheurwater.

wij willen met de bus mee

Naast Scheurwater zat Jan Zantingh, de smid. Hij maakte ook gaskachels. Jan woonde in een klein, laag dijkhuisje. Met schoolreisje ging hij altijd mee. We gaan verder met Henk Terlouw. Hij verkocht rookartikelen en snoep. Hij liep heel slecht. De winkel was meer een schuurtje achteraf. Naast Henk zaten de gebroeders Deggert. Zij waren schilders en behangers. We komen nu aan bij de

winkel van Joost Dekker. Je kunt nu nog zien aan het huis dat er een etalage heeft gezeten.

In het rooie dorp had je Wassens & Schaak met sanitair. Henk Wassens ging ook met schoolreisjes mee. Ik denk dat zij na de teil de eerste douches maakten. De meeste mensen hadden nog een plee die door hun werd vervangen door een w.c. Sommigen hadden een dubbeldekker in de tuin. In de winter moest je met een stormlantaarn naar de plee. Dat was geen pretje. Het was ontzettend koud. Volgend rijmpje stond bij een vriend op de deur:

*Door onweer, wind en stormvlagen
Is de deur van het schijthuis weggeslagen
Nu zit ik als een hond
te schijten in mijn blote kont*

Ook in het rooie dorp had je Pietje. Dat was een galanteriewinkel. Tenminste dat zei mijn moeder. Nelië zijn vrouw stond in de winkel. Ze keek altijd over haar bril heen terwijl ze vroeg of je wat wilde. Enkele huizen verderop had je de melkboer Jan.v.d.Schilden (Bab). Hij haalde ook bij de boeren in de omtrek de melkbussen op. Jan was erg zuinig op zijn lege flessen. Ze werden desnoods ver in het land opgezocht. Gaan we twee huizen verder dan komen we aan bij schilder Manus van de Velde. Manus was een goede schilder, ondanks dat hij erg bibberde met zijn handen. Toen ik nog een jongetje was begreep ik dat niet.

zo ging dat toen..

Beneden in de laagte stond de boerderij van van Elderen. In de jaren '50 zat ik op school 7. Er was weinig geld voor een schoolreisje. Meester Nap had een plan gemaakt voor leerlingen van de vijfde en de zede klas. We gingen drie dagen naar Putten op de Veluwe. Maar hoe moest dat betaald worden? De klassen vijf en zes gingen aardappelen rapen bij boer van Elderen. Van het verdiende loon konden wij uit gaan. Ik zie die oude van Elderen nog lopen op zijn witte klompen tussen heel veel

kinderen. Wat was het een zeur. Zelfs de kleinste krieltjes moesten we oprapen. Hij schraapte met zijn witte klompen net zo lang, totdat hij nog iets vond. Daarna heb ik nooit meer piepers geraapt.

zo raapte je aardappels

Als we verder de Dijk af gaan komen we bij Dirk Kaslander. Dat was de olieboer. Zijn vrouw Neel verkocht rookartikelen, o.a. pruihtabak BZK, klompen en laarzen. Dirk Eveleens was de volgende winkelier. Hij was bij Smid benzine pomphouder en schaatsenslijper als er ijs was. Dirk was een schaatsfanaat. Op hoge leeftijd schaatste hij nog. Wat had die man een techniek. Vroeger was hij het boegbeeld van de ijsclub. Hij heeft veel leden leren schaatsen slijpen.

Drie huizen verder had je groenteboer Jan Vreeken (Pan) Jan had een motorbakfiets met erboven een soort dak, zodat hij niet nat werd. Jan ventte op de Uiterweg in Aalsmeer. Wat kon die man praten. Naast Jan had je de winkel annex smederij van Kees Lanser. Op nummer 670 zat kruidenier W.Mantel met een toonbank met allemaal schappen. Je moest alles aangegeven. Dan werd het afgewogen. Tot ver in de jaren '60 kwam Wim Bakker het boekje ophalen. Een dag later werden de boodschappen thuis bezorgd.

Naast kruidenier Mantel was hotel "De Uil" van Arie Maarse (Mak). Hij verhuurde ook roeiboten aan vissers. Zelf had hij ook een grote

rondvaartboot “De Nymphia” genaamd. Achter het hotel was een zaaltje voor feesten en partijen. Een keer in de maand had je op zaterdagmiddag een film voor de jeugd. Ik kan me nog de films van RinTinTin en George Formby herinneren.

George Formby

Bij mij in de klas zat Ammy Maarse. Hij was de jongste thuis. Hij had voor die tijd mooie dingen die niemand had. De oudste broer van hem was zeeman en bracht vaak wat mee voor zijn kleine broertje, o.a. een toverlantaarn, een filmcamera. Met vriendjes gingen wij uit school bij hem films kijken. Televisie was er nog niet. Wat een belevenis was dat.

zo zag een toverlantaarn er uit

Waar nu de Schouwstraat is stond toen de winkel van Maarten Bol en Maatje Mantel. Ze verkochten kleding en breiwol. Maatje had haar bril altijd op het puntje van haar neus staan. Als mijn moeder een trui voor de winter ging breien moest ik mee voor de kleur. Wat een gedoe was dat. Naast Maatje woonde Jan Kokart, de overzet. Later was dat Bloemen.

Twee huizen verder had je de nieuwe winkel van Dirk Kaslander. Daarnaast was het pakhuis. 's Zomers was in het pakhuis een excentrieke kunstschilder aan het werk. Hij heette van Tol. De doeken die hij gemaakt had stonden langs de weg

te koop aangeboden. Later is Aad Koolhaas daar een doe-het-zelf winkel begonnen. Ook is er nog een schoenenwinkel in geweest. Als je kippenvoer moest hebben ging je naar de Slootweg die er naast was.

dit is een weekhokje

We zijn aangekomen bij de Bennebroekerweg. Op de hoek had je een weeghokje. Als je uit school kwam was het wie daar het eerste aankwam. Je was dan buiten adem. Alle jongens deden mee. Niemand bleef op school eten. Als je de Klucht afgaat kom je onderaan bij de garage van van der Woude. Daarnaast zat de vrachtrijder Willem Husemeier. Later was dat Kramer. Achter het Schrevelsgerecht, dat er toen nog niet was, was de kleuterschool. Dat was een houten gebouwtje met twee lokaaltjes. Daarna kreeg je de fietswinkel, nou ja...schuurtje, van Jan Spaargaren. Oftewel Jan van Pouwe of Jan Hamer met zijn zoon Piet van Sien en zijn kleinzoon Joop van Klazien. Zo...nu is iedereen weer bij. Jan maakte fietsen met oude onderdelen. Daarbij gebruikte hij altijd de hamer. Hij was niet duur.

Nu lopen we door tot de Aalsmeerderweg met op de hoek school 7. Van 1947 tot 1955 heb ik daar op school gezeten. Eerst bij juf Tissing. Daarna bij juf Aberson. Dat was een aardig mens. Een ding weet ik nog van haar. Ze kon erg hard in haar handen klappen. Je schrok je wild. Daarna kwam ik bij meester Poets in de klas. Ik weet nog dat hij in september met een nieuwe aanwijsstok begon. Aan het eind van het jaar had hij nog een klein

stokje over. Elke keer als hij kwaad was sloeg hij met de stok ergens op. Dan brak er weer een stukje af.

In de zesde klas kwam je bij het hoofd meester Nap. Hij was heel goed in roken en hij piepte aan alle kanten. Ook kon hij viool spelen. Dat was zijn hobby. Het klonk niet zoals bij André Rieu. Hij klapte niet in zijn handen, sloeg niet met een aanwijsstok, maar hij kneep je keihard in je wang. Daarna liep je enkele dagen met een dikke blauwe wang. Dit liep toch een keer goed mis. Ik zie het nog gebeuren. Meester Nap had weer een jongen te pakken, maar de vader kwam verhaal halen. Nu ging de meester hollend en klappen krijgend over het schoolplein. In het bijzijn van de hele jeugd. Dat was feest...de meester kreeg een pak slaag. Daarna was het knijpen minder.

zo zag een motorbakfiets er uit

Bij de school komen we eerst het voetbalveldje naast Drost tegen. Daar is nu de Rijshornstraat. Het veldje werd ook als een soort kermisterreintje gebruikt. Verderop had je de melkwinkel van Joh.Spaargaren. Beter bekend als Hannes van de brug. Een van de vele bruggen. Het waren er een stuk of zes. We gaan nog even door met melkboer Hannes. Het was altijd lachen, vooral toen hij net een motorbakfiets kreeg. Sturen ging erg slecht. Hij is vele malen van de weg geraakt en de sloot ingereden. Op een keer kwam ik uit school. Ik zag de melkkar onder aan de Klucht op zijn kop in de sloot staan. Wat had dat een bekijks. Ook weet ik nog dat hij op de hoek van de Bennebroekerweg/Aalsmeerderweg te water was gegaan.

We zijn aan het eind van de wandeling door het Rijsenhout van toen.